

CÁC CHUYÊN ĐỀ VỀ CÔNG TÁC PCTT TUYÊN TRUYỀN TRÊN ĐÀI PHÁT THANH XÃ

Chuyên đề 1: Những vấn đề cần lưu ý đối với cá nhân và hộ gia đình trong công tác PCTT trên địa bàn xã.

1. Đặc điểm, tình hình cơ bản của xã trong công tác PCTT.

2. Những điểm cần lưu ý.

Luật PCTT ra đời ngày 19 tháng 6 năm 2013, có hiệu lực từ ngày 01/5/2014; được sửa đổi, bổ sung một số điều tại Luật số 60/2020/QH14 ngày 17/6/2020. Theo đó Thiên tai là hiện tượng tự nhiên bất thường có thể gây thiệt hại về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và các hoạt động kinh tế - xã hội, bao gồm bão, áp thấp nhiệt đới, gió mạnh trên biển, lốc, sét, mưa lớn, lũ, lũ quét, ngập lụt; sạt lở đất, sụt lún đất do mưa lũ hoặc dòng chảy hoặc hạn hán; nước dâng, xâm nhập mặn, nắng nóng, hạn hán, cháy rừng do tự nhiên, rét hại, mưa đá, sương mù, sương muối, động đất, sóng thần và các loại thiên tai khác. Hàng năm Thành phố Hà Nội có thể chịu ảnh hưởng của hầu hết các loại hình thiên tai cơ bản trừ 04 loại hình thiên tai liên quan đến biển. Do đó các thiệt hại, rủi ro thiên tai về người, tài sản, mùa màng, gia súc gia cầm, ô nhiễm môi trường, dịch bệnh,... có thể xảy ra bất cứ lúc nào.

Để thực hiện tốt công tác PCTT; góp phần phòng ngừa, giảm thiểu những thiệt hại do thiên tai gây ra; người dân trên địa bàn xã cần chú ý các quy định sau:

10 hành vi bị cấm (quy định tại Điều 12):

- Lợi dụng thiên tai và hoạt động phòng, chống thiên tai gây phương hại đến độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, quốc phòng, an ninh và lợi ích khác của quốc gia; gây mất trật tự xã hội; xâm hại tài sản của Nhà nước và nhân dân, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân, cộng đồng và thực hiện các hoạt động trái pháp luật khác.

- Phá hoại, làm hư hại, cản trở sự vận hành của công trình phòng, chống thiên tai.

- Vận hành hồ chứa thủy lợi, hồ chứa thủy điện, cống, trạm bơm không đúng quy trình được phê duyệt, trừ trường hợp đặc biệt thực hiện theo chỉ đạo của người có thẩm quyền.

- Thực hiện hoạt động làm tăng rủi ro thiên tai mà không có biện pháp xử lý, khắc phục, đặc biệt là chặt phá rừng phòng hộ, lấn chiếm bãi sông, lòng sông, tạo vật cản, cản trở dòng chảy, khai thác trái phép cát, sỏi, khoáng sản gây sạt lở bờ sông, bờ biển.

- Chống đối, cản trở, cố ý trì hoãn hoặc không chấp hành sự chỉ đạo, chỉ huy phòng, chống thiên tai của cơ quan hoặc người có thẩm quyền.

- Chống đối, cản trở hoặc không chấp hành quyết định huy động nhân lực, vật tư, phương tiện, trang thiết bị, nhu yếu phẩm phục vụ ứng phó khẩn cấp thiên tai của cơ

quan hoặc người có thẩm quyền.

- Lợi dụng thiên tai đầu cơ nâng giá hàng hóa, vật tư, phương tiện, trang thiết bị, nhu yếu phẩm để trục lợi, gây thiệt hại tới đời sống dân sinh.

- Sử dụng sai mục đích, chiếm dụng, làm thất thoát tiền và hàng cứu trợ; cứu trợ không kịp thời, không đúng đối tượng.

- Cố ý đưa tin sai sự thật về thiên tai và hoạt động phòng, chống thiên tai.

- Cố ý báo cáo sai sự thật về thiệt hại do thiên tai gây ra.

Nguyên tắc cơ bản trong phòng, chống thiên tai (Điều 4)

- Phòng ngừa chủ động, ứng phó kịp thời, khắc phục khẩn trương và hiệu quả.

- Phòng, chống thiên tai là trách nhiệm của Nhà nước, tổ chức, cá nhân, trong đó Nhà nước giữ vai trò chủ đạo, tổ chức và cá nhân chủ động, cộng đồng giúp nhau.

- Phòng, chống thiên tai được thực hiện theo phương châm bốn tại chỗ: chỉ huy tại chỗ; lực lượng tại chỗ; phương tiện, vật tư tại chỗ; hậu cần tại chỗ.

- Lồng ghép nội dung phòng, chống thiên tai trong quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của cả nước, địa phương và quy hoạch, kế hoạch phát triển ngành.

- Phòng, chống thiên tai phải bảo đảm tính nhân đạo, công bằng, minh bạch và bình đẳng giới.

- Phòng, chống thiên tai phải dựa trên cơ sở khoa học; kết hợp sử dụng kinh nghiệm truyền thống với tiến bộ khoa học và công nghệ; kết hợp giải pháp công trình và phi công trình; bảo vệ môi trường, hệ sinh thái và thích ứng với biến đổi khí hậu.

- Phòng, chống thiên tai được thực hiện theo sự phân công, phân cấp, phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng và phù hợp với các cấp độ rủi ro thiên tai.

Nguồn nhân lực cho phòng, chống thiên tai (Điều 6)

- Tổ chức, hộ gia đình và cá nhân trên địa bàn là lực lượng tại chỗ thực hiện hoạt động phòng, chống thiên tai.

- Dân quân tự vệ là lực lượng tại chỗ thực hiện nhiệm vụ phòng, chống thiên tai theo phương án phòng, chống thiên tai của địa phương và sự điều động của người có thẩm quyền.

- Quân đội nhân dân, Công an nhân dân có trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ phòng, chống thiên tai và là lực lượng nòng cốt trong công tác sơ tán người, phương tiện, tài sản, cứu hộ, cứu nạn, bảo đảm an ninh, trật tự an toàn xã hội theo sự điều động của người có thẩm quyền.

- Tổ chức, cá nhân tình nguyện tham gia hỗ trợ hoạt động phòng, chống thiên tai theo sự chỉ huy của người có thẩm quyền.

Chuyên đề 2: Quyền và nghĩa vụ của hộ gia đình, cá nhân trong công tác PCTT

Theo Quy định tại Điều 34 Luật PCTT (ban hành ngày 19/6/2013, có hiệu lực từ ngày 01/5/2014) về Quyền và nghĩa vụ của hộ gia đình, cá nhân trong công tác PCTT.

Hộ gia đình, cá nhân có quyền sau đây:

- Tiếp cận thông tin về phòng, chống thiên tai do các cơ quan có thẩm quyền ban hành;
- Tham gia xây dựng kế hoạch phòng, chống thiên tai, phương án ứng phó thiên tai tại địa phương;
- Tham gia chương trình thông tin, truyền thông, giáo dục về phòng, chống thiên tai; nâng cao kiến thức về phòng, chống thiên tai phù hợp với điều kiện cụ thể;
- Được hoàn trả vật tư, phương tiện; nhận tiền công lao động khi tham gia ứng phó khẩn cấp thiên tai đối với cộng đồng theo lệnh huy động của người có thẩm quyền;
- Người tham gia ứng phó thiên tai nếu bị thương, bị chết được xem xét, hưởng chế độ, chính sách như đối với thương binh, liệt sỹ theo quy định của pháp luật về ưu đãi người có công với cách mạng;
- Được cứu trợ, hỗ trợ khi bị thiệt hại do thiên tai theo quy định của pháp luật.

Hộ gia đình, cá nhân có nghĩa vụ sau đây:

- Chủ động xây dựng, nâng cấp, bảo vệ công trình, nhà ở thuộc quyền sở hữu của mình bảo đảm an toàn trước thiên tai hoặc di dời đến nơi an toàn; không xây dựng nhà ở hoặc cư trú tại khu vực có thể bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi thiên tai;
- Thực hiện kế hoạch phòng, chống thiên tai, phương án ứng phó thiên tai tại địa phương;
 - Tổ chức sản xuất, kinh doanh phù hợp với đặc điểm thiên tai tại địa phương;
 - Chủ động trang bị thiết bị theo khả năng để tiếp nhận bản tin dự báo, cảnh báo và sự chỉ đạo, hướng dẫn phòng, chống thiên tai;
 - Chuẩn bị sẵn sàng vật tư, phương tiện theo khả năng để phòng, chống thiên tai;
 - Chủ động dự trữ lương thực, nước uống, vật tư và thiết bị xử lý nước, thuốc chữa bệnh, thuốc phòng dịch theo khả năng để bảo đảm đời sống khi thiên tai xảy ra phù hợp với đặc thù thiên tai tại địa phương;
 - Chủ phương tiện, tàu thuyền hoạt động trên sông phải trang bị đầy đủ phao cứu sinh, thiết bị thông tin, tín hiệu phù hợp; phải cung cấp thông tin kịp thời, chính xác về vị trí, tình trạng của phương tiện đang hoạt động cho chính quyền địa phương, cơ quan chức năng khi thiên tai xảy ra; khi gặp tàu thuyền khác bị nạn phải kịp thời cứu hộ, tìm kiếm, cứu nạn, trường hợp vượt quá khả năng phải bằng mọi cách thông báo cho cơ quan tìm kiếm, cứu nạn;

- Chủ động ứng phó, khắc phục hậu quả nhằm bảo đảm an toàn cho bản thân và gia đình khi thiên tai xảy ra; tham gia hỗ trợ cộng đồng phòng, chống thiên tai;

- Chấp hành sự hướng dẫn, chỉ đạo, chỉ huy của cơ quan, người có thẩm quyền về sơ tán người, phương tiện ra khỏi hoặc không đi vào khu vực nguy hiểm;

- Chấp hành quyết định huy động nhân lực, vật tư, phương tiện, trang thiết bị, nhu yếu phẩm để phục vụ hoạt động ứng phó khẩn cấp của cơ quan có thẩm quyền;

- Chủ động thực hiện vệ sinh môi trường, phòng chống dịch bệnh trong khu vực sinh sống và làm việc sau khi bị tác động của thiên tai;

- Thông báo đến cơ quan, người có thẩm quyền khi phát hiện sự cố hoặc hành vi gây mất an toàn cho công trình phòng, chống thiên tai và tham gia xử lý sự cố công trình trong khả năng của mình;

- Cung cấp thông tin về diễn biến thiên tai, thiệt hại do thiên tai cho cơ quan có thẩm quyền trong phạm vi nhận biết của mình;

- Cá nhân có nghĩa vụ chủ động giúp đỡ người bị thiệt hại do thiên tai tại địa phương.

- Cá nhân có nghĩa vụ đóng góp vào Quỹ phòng, chống thiên tai theo quy định của Chính phủ. Cụ thể như sau:

Theo quy định tại khoản 3 Điều 12 Nghị định số 78/2021/NĐ-CP ngày 01/8/2021 của Chính phủ về thành lập và quản lý quỹ phòng, chống thiên tai. Công dân Việt Nam đủ 18 tuổi đến tuổi nghỉ hưu trong điều kiện lao động bình thường theo quy định của pháp luật về lao động đóng góp hàng năm như sau:

- Cán bộ, công chức, viên chức, người hưởng lương, phụ cấp và người lao động làm việc trong các cơ quan, tổ chức, đơn vị sự nghiệp của Đảng, Nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội và hội được ngân sách nhà nước hỗ trợ kinh phí hoạt động ở trung ương, ở tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, ở huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh, thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương (cấp huyện), ở xã, phường, thị trấn (cấp xã), ở đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt và lực lượng vũ trang đóng một phần hai của mức lương cơ sở chia cho số ngày làm việc trong tháng.

- Người lao động làm việc theo hợp đồng lao động trong các doanh nghiệp đóng một phần hai của mức lương tối thiểu vùng chia cho số ngày làm việc trong tháng theo hợp đồng lao động. Người lao động giao kết nhiều hợp đồng với nhiều doanh nghiệp chỉ phải đóng 01 lần theo 01 hợp đồng lao động có thời gian dài nhất.

- Người lao động khác, ngoài các đối tượng đã được quy định tại điểm a, b khoản này, đóng góp 10.000 đồng/người/năm.

Chuyên đề 3: Một số lưu ý trong công tác phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả do các loại hình thiên tai thường xuyên xảy ra trên địa bàn xã, phường;

I. Một số nội dung cần chú ý trong công tác phòng chống thiên tai trên địa bàn xã, phường

1. Tình hình thiên tai, thiệt hại trong những năm gần đây

2. Các lưu ý chung

- Đề nâng cao hiệu quả trong công tác phòng, chống thiên tai, các hoạt động phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả với các loại hình thiên tai cần phải thực hiện theo phương châm bốn tại chỗ: chỉ huy tại chỗ; lực lượng tại chỗ; phương tiện, vật tư tại chỗ; hậu cần tại chỗ.
- Chú ý thường xuyên theo dõi thông tin về thiên tai (trước, trong và sau thiên tai) trên các phương tiện truyền thông (báo, đài, tờ rơi, tivi,...) và chia sẻ thông tin với mọi người xung quanh.
- Chấp hành nghiêm các cảnh báo, khuyến cáo, chỉ huy của người có thẩm quyền trong công tác phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai.
- Tích cực cung cấp chính xác thông tin về tình hình, diễn biến và thiệt hại do thiên tai cho cơ quan có thẩm quyền trong phạm vi nhận biết của bản thân.
- Tích cực tham gia hoạt động tìm kiếm cứu nạn, cứu chữa người bị thương, và hỗ trợ mọi người khi có thiên tai xảy ra.
- Giữ gìn an ninh, trật tự, an toàn xã hội, vệ sinh môi trường, sức khỏe bản thân và bảo vệ tài sản của Nhà nước, của nhân dân tại khu vực xảy ra thiên tai.

II. Phòng ngừa, đối phó với bão, áp thấp nhiệt đới, giông lốc, sét:

1. Công tác chuẩn bị trước khi xảy ra (Chủ động phòng ngừa)

- Xác định các cơ sở y tế để đề phòng chữa trị các thương tích; xác định các vị trí an toàn để sơ tán người, tài sản (trường học, nhà kiên cố, hầm trú ẩn,...) và chuẩn bị sẵn các phương tiện, đường đi để di chuyển trong trường hợp cần thiết.
- Chuẩn bị gia cố, chằng chống nhà cửa, chặt tỉa cây xung quanh nhà. Có biện pháp bảo vệ tài sản có giá trị (chú ý giấy tờ quan trọng), cây trồng, vật nuôi, nguồn nước sạch và tiến hành sơ tán, thu hoạch sớm đối với cây trồng, vật nuôi trong trường hợp cần thiết.
- Chuẩn bị bộ vật dụng cần thiết (bao gồm: đài, đèn pin, pin dự trữ, bật lửa, nến, áo phao, còi, dụng cụ và thuốc để lọc nước, túi cứu thương với các loại thuốc thông thường, túi không thấm nước, điện thoại di động và danh bạ các địa chỉ liên lạc khẩn cấp); dự trữ lương thực, thuốc men, chất đốt, nước uống cho 07 ngày.
- Chuẩn bị các điều kiện đảm bảo an toàn cho các đối tượng dễ bị tổn thương (người già, người tàn tật, trẻ em, phụ nữ có thai,...) và thực hiện biện pháp sơ tán ngay khi thấy cần thiết hoặc theo yêu cầu. Trước khi sơ tán, cần có biện pháp bảo quản các tài sản, tất

các thiết bị điện, nước, gas trong gia đình, mang theo bộ vật dụng cần thiết và thông báo cho chính quyền nếu tự ý sơ tán.

2. Công tác ứng phó trong khi xảy ra (Ứng phó kịp thời)

- Không đi ngoài đường khi có thiên tai đang xảy ra. Tìm nơi trú ẩn an toàn (hầm trú ẩn, nhà kiên cố,...), không trú ẩn dưới gốc cây, cột điện, tránh xa các vật cao hút sét như cây, cột điện, đường dây, không sử dụng điện thoại và cầm hoặc chạm các đồ vật kim loại để tránh bị sét đánh.
- Lựa chọn chỗ trú ẩn an toàn trong nhà để phòng trường hợp sập, đổ, để phòng các thương tật do điện, rắn, côn trùng cắn, đốt... Dán băng dính các cửa sổ, đóng chặt các cửa sổ, cửa ra vào. Tránh các cửa sổ, cửa kính, ổ điện, dây điện bị ướt, tắt thiết bị điện không cần thiết.
- Thực hiện nghiêm túc công tác vệ sinh, sơ cứu, chăm sóc sức khỏe (đặc biệt là những người bị thương) trong khi thiên tai đang xảy ra, thực hiện ăn chín, uống sôi, ngủ màn. Chăm sóc cho các đối tượng dễ bị tổn thương.
- Chỉ rời khỏi nơi trú ẩn khi đã thực sự an toàn (chú ý nếu nằm trong vùng mắt bão thì gió có thể sẽ không mạnh, nhưng vẫn rất nguy hiểm).

3. Công tác phục hồi sau khi xảy ra (khắc phục khẩn trương hiệu quả)

- Khẩn trương đưa người bị thương đến các cơ sở y tế.
- Kiểm tra các điều kiện an toàn, vệ sinh, thực phẩm, các thiết bị điện, nguồn nước.
- Dọn dẹp, sửa chữa nhà cửa, vệ sinh môi trường, khơi thông cống rãnh (nên đội mũ bảo hiểm khi dọn dẹp).
- Không tự ý chặt hạ các cây to bị gãy, đổ.
- Hạn chế đi vào các khu vực nguy hiểm, bị ảnh hưởng, có nguy cơ đổ, sập.

III. Phòng ngừa, đối phó với mưa lớn, lũ, lũ quét, ngập lụt, sạt lở đất:

1. Công tác chuẩn bị trước khi xảy ra (Chủ động phòng ngừa)

- Tích cực trồng cây giữ đất. Học bơi và dạy bơi cho trẻ em trước mùa mưa lũ. Lắp các tấm biển cảnh báo khu vực có nguy cơ xảy ra thiên tai.
- Không làm nhà, qua lại ở các khu vực có nguy cơ lũ chảy qua hoặc nguy cơ sạt lở đất.
- Xác định các cơ sở y tế để đề phòng chữa trị các thương tích; xác định các vị trí an toàn để sơ tán người, tài sản (trường học, nhà kiên cố, nhà cao tầng,...) và chuẩn bị sẵn các phương tiện, đường đi để di chuyển trong trường hợp cần thiết.
- Cảnh giác các dấu hiệu của lũ quét và sạt lở đất (mưa lớn, đất ướt, vết nứt, vết lún, cây nghiêng, nước đổi màu,...) và sẵn sàng đi sơ tán ngay giây phút được thông báo hoặc thấy nguy hiểm.
- Chuẩn bị gia cố nhà cửa, bố trí gác lửng và lối thoát trên mái nhà trong trường hợp cần thiết.

- Có biện pháp bảo vệ tài sản có giá trị (chú ý giấy tờ quan trọng), cây trồng, vật nuôi, nguồn nước sạch và tiến hành sơ tán, thu hoạch sớm đối với cây trồng, vật nuôi trong trường hợp cần thiết.

- Chuẩn bị bộ vật dụng cần thiết (bao gồm: đài, đèn pin, pin dự trữ, bật lửa, nến, áo phao, còi, dụng cụ và thuốc để lọc nước, túi cứu thương với các loại thuốc thông thường, túi không thấm nước, điện thoại di động và danh bạ các địa chỉ liên lạc khẩn cấp); dự trữ lương thực, thuốc men, chất đốt, nước uống cho 07 ngày.

- Chuẩn bị các điều kiện đảm bảo an toàn cho các đối tượng dễ bị tổn thương (người già, người tàn tật, trẻ em, phụ nữ có thai,...) và thực hiện biện pháp sơ tán ngay khi thấy cần thiết hoặc theo yêu cầu. Trước khi sơ tán, cần có biện pháp bảo quản các tài sản, tắt các thiết bị điện, nước, gas trong gia đình, mang theo bộ vật dụng cần thiết và thông báo cho chính quyền nếu tự ý sơ tán.

2. Công tác ứng phó trong khi xảy ra (Ứng phó kịp thời)

- Không bơi lội, qua lại các khu vực nguy hiểm, ngập lũ. Không chuyên trở người, vật nuôi, không vớt củi, đánh bắt và ở lại thuyền bè khi có lũ, ngập lụt.

- Cắt hết các nguồn điện. Đề phòng các thương tật do điện, rắn, côn trùng cắn, đốt... Cảnh giác trẻ em, người già rơi xuống nước.

- Thực hiện nghiêm túc công tác vệ sinh, sơ cứu, chăm sóc sức khỏe trong khi thiên tai đang xảy ra, thực hiện ăn chín, uống sôi, ngủ màn. Thu hứng nước mưa để phòng trường hợp khan hiếm nước sạch. Chăm sóc cho các đối tượng dễ bị tổn thương.

- Mang theo các dụng cụ bảo hộ khi đi ra ngoài, đi trên thuyền (áo phao, can nhựa,...)

- Đưa ngay người có dấu hiệu bị bệnh đến cơ sở y tế để được tư vấn, chữa trị.

3. Công tác phục hồi sau khi xảy ra (khắc phục khẩn trương hiệu quả)

- Kiểm tra các điều kiện an toàn, vệ sinh, thực phẩm, các thiết bị điện, nguồn nước.

- Dọn dẹp, sửa chữa nhà cửa, vệ sinh môi trường, khơi thông cống rãnh (nên đội mũ bảo hiểm khi dọn dẹp).

- Hạn chế đi vào các khu vực nguy hiểm, bị ảnh hưởng, có nguy cơ đổ, sập.

IV. Phòng ngừa, đối phó với hạn hán:

1. Công tác chuẩn bị trước khi xảy ra (Chủ động phòng ngừa)

- Thực hành tiết kiệm chống lãng phí nước sinh hoạt, nước sản xuất, chăn nuôi,... tận dụng nước để tái sử dụng.

- Xây dựng, cải tạo các hệ thống tưới tiêu, các công trình trữ nước (ao, hồ, bể chứa,...)

- Có biện pháp bảo vệ các nguồn nước, chuẩn bị các dụng cụ để chứa nước, và thường xuyên kiểm tra, bảo trì các thiết bị, đường ống nước.

• Khai thác nhiều nguồn nước khác nhau, đặc biệt chú trọng nước mưa.

- Dự trữ bảo quản hạt giống mầm.

- Đảm bảo an toàn lương thực, dự trữ nước, dự trữ lương thực, thực phẩm, thức ăn cho gia súc.

2. Công tác ứng phó trong khi xảy ra (Ứng phó kịp thời)

- Tiếp tục các hoạt động dự trữ và sử dụng nhằm tiết kiệm và bảo vệ nguồn nước.
- Thận trọng khi dùng lửa.
- Lấy nước ở nguồn nước an toàn và gần nhà nhất.
- Có biện pháp sử dụng nước hiệu quả đảm bảo cung cấp đủ nước cho cơ thể, vật nuôi, cây trồng. Chú ý đến việc ưu tiên sử dụng nước.
- Đề phòng và giám sát dịch bệnh.

3. Công tác phục hồi sau khi xảy ra (khắc phục khẩn trương hiệu quả)

- Kiểm tra thiệt hại và hư hỏng sau thiên tai.
- Từng bước sửa chữa, khôi phục các hư hỏng, thiệt hại về hệ thống tưới tiêu, các công trình trữ nước...
- Tiến hành gieo trồng, cải tạo đất bị ảnh hưởng và khôi phục mùa màng.
- Tiếp tục đề phòng và giám sát dịch bệnh, chú ý, quan tâm đến chất lượng dinh dưỡng cho đối tượng dễ bị tổn thương.
- Tiếp tục các hoạt động dự trữ và sử dụng nhằm tiết kiệm và bảo vệ nguồn nước.